

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Ректор ДЗ «Луганській національний
університет імені Тараса Шевченка
Олена КАРАМАН

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
спеціальність – В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»
освітній рівень – магістр

Полтава 2025

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування має за мету виявити набуті у процесі навчання інтегровані уміння, знання, навички та демонструвати рівень фахової підготовки абітурієнта до науково-професійної діяльності. Абітурієнт повинен продемонструвати високий рівень теоретичних знань з фахових питань, орієнтуватися в основній проблематиці галузі, володіти відповідною термінологією та інструментарієм.

Фахове вступне випробування включає тестування з метою виявлення рівня знань з фундаментальних, професійно-практичних дисциплін, дисциплін варіативного циклу, а також рівню світоглядної спрямованості та бачення наукових проблем організації професійної діяльності.

Дисципліни, що внесені на вступні випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього рівня магістр за спеціальністю В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»:

- *Історія аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва*
- *Теорія та практика монтажу*
- *Сценарна майстерність*
- *Операторська майстерність*
- *Основи режисури аудіовізуального твору*

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Етап 1: Перевірка теоретичних знань

Мета: Оцінити знання вступників з дисциплін професійного блоку:

- Історія аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва
- Теорія та практика монтажу
- Сценарна майстерність
- Операторська майстерність
- Основи режисури аудіовізуального твору.

Форма випробування: Тестові завдання.

Час: 1 година

Місце: Центра аудіовізуального мистецтва, Івана Банка (Коваля), 3, аудиторія 515.

Орієнтовні теми

Історія кінематографа

1. Початок кінематографа.
2. Перші звукові фільми.
3. Перші кольорові фільми.
4. Основні періоди розвитку кіно.
5. Вплив кінематографістів (брати Люм'єри, Жорж Мельєс, Дзига Вертов, Сергій Ейзенштейн, тощо).

Теорія та техніка кіновиробництва

6. Етапи створення фільму.
7. Види сценарних структур.
8. Поняття логлайну, синопсису, мізансцени, режисерського задуму.
9. Основні види монтажу (паралельний, контрастний, внутрикадровий).

10.Монтажні ефекти (ефект Кулешова, Jump cut, L і J-cut, склейка по руху та ін.).

11.Глибина різкості, ракурс, плани (загальний, середній, крупний).

Звукове оформлення у кіно та на телебаченні

12.Основи роботи звукорежисера.

13.Якість мікрофонного запису та його залежність від обладнання.

Кінематографічні течії та стилі

14.Неореалізм, його основні принципи.

15.«Монтаж атракціонів» Сергія Ейзенштейна.

16.Авторське кіно 60-х років ХХ століття.

Документальне та художнє кіно

17.Перші документальні фільми.

18.Жанри документального кіно.

19.Політичні детективи у кіно.

20.Жанрові особливості фільмів.

Етап 2: Перевірка практичних вмінь

Мета: Оцінити творчий потенціал вступника, його навички у створенні аудіовізуального контенту.

Форма випробування: Виконання практичного завдання.

Час: 1 година 20 хвилин.

Місце: Центра аудіовізуального мистецтва, Івана Банка (Коваля), 3, аудиторія 515.

Завдання (на вибір вступника):

- 1. Оцінка (рецензія) аудіовізуального твору.** Порядок: 1). ознайомлення із орієнтовним переліком фільмів (Додаток В); 2). вступник обирає фільм із переліку, переглядає; 3). У день фахового вступного випробування пише оцінку (рецензію, огляд) аудіовізуального твору) за такими критеріями (Додаток А). Приклад написання оцінки (рецензії, огляду) (Додаток Б).
- 2. Написання сценарію** короткометражного фільму або соціального ролика (до 1 сторінки). Літературний сценарій – це закінчений драматургічний твір, інструкція до дії. Напишіть літературний сценарій на 1-1,5 сторінки А4. Продумайте тему, ідею, конфлікт, персонажів, розвиток сюжету, його драматургічну композицію. Літературний сценарій має вигляд прозового твору. В пріоритеті опис дії – використовуйте більше дієслів.
- 3. Створення режисерського розкадрування** (від 5 кадрів і більше) для заданої сцени (Додаток Г). Критерії оцінки за створення режисерського розкадрування:
  - 1) Креативність та оригінальність у побудові сцени та емоцій героїв;
  - 2) Ясність та послідовність розкадрування;
  - 3) Емоційний вплив і здатність передати значущість цієї зустрічі.
- 4. Операторська робота:** зйомка короткого відео (від 1-2 хвилини і більше) на задану тему з урахуванням композиції, світла та монтажних переходів.
- 5. Монтажне завдання:** обробка вихідних матеріалів (монтаж відео тривалістю до 2 хвилини).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

I етап. Тестові завдання (100 балів)

- 1) 90-100% правильних відповідей – 100 балів
- 2) 80-89% – 90 балів
- 3) 70-79% – 80 балів
- 4) 60-69% – 70 балів
- 5) 50-59% – 60 балів
- 6) 40-49% – 50 балів
- 7) 30-39% – 40 балів
- 8) Менше 30% – 30 балів

II етап. Практичне завдання (100)

- 1) Відповідність роботи заданій темі (20 балів)
- 2) Творчий підхід та оригінальність (20 балів)
- 3) Технічна якість виконання (20 балів)
- 4) Використання засобів художньої виразності (20 балів)
- 5) Загальна композиційна логіка та цілісність роботи (20 балів)

Підсумкова оцінка:

180-200 балів – Відмінний рівень підготовки

130-179 балів – Добрий рівень

100-129 балів – Задовільний рівень

Менше 100 балів – Незадовільний рівень

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Аудіовізуальне мистецтво і виробництво: досвід, проблеми та перспективи: колективна монографія [наук. ред. : О. В. Безручко]. Київ : Видав. центр КНУКіМ, 2023. Т. 10. 230 с. ISBN: ISBN 978-966-602-382-0.
2. Бірзул О. Твоя книга про кіно. Видавництво Старого Лева, 2024. 164 с. ISBN 978-966-448-264-3.
3. Калашник О. П. Сценарно-режисерська діяльність: робоча програма освітнього компоненту для здобувачів другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Ведучий програм телебачення спеціальність 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво/ укл. : О. П. Калашник. – Полтава, 2024. – 38 с.
4. Миславський В.Н. Перше десятиліття кінематографічної творчості Олександра Довженка. Харків: «Дім реклами», 2019. 528 с. : 259 іл. ISBN 978-966-2149-70-8.
5. Миславський В.Н. Зародження і становлення українського кінематографа (перша третина ХХ століття). GlobeEdit, 2022. 414 с. ISBN 978-617-7856-34-3.
6. Миславський В.Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.; 426 іл. ISBN 978-617-7856-52-7.
7. Миславський В. Становлення кіновиробництва та кінопрокату в Україні (1896-1917). Riga: Globe Edit, 2020. 193 с. ISBN 978-620-0-60765-2.
8. Підпалій Р. Ю. Історія мистецтв : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Ведучий програм телебачення» спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» / Р. Ю. Підпалій, А. В. Терещенко ; Держ. закл. „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. – Полтава : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2024. – 33 с.
9. Разкадрування, двакадрування, трикадрування. Гайд із візуалізації

сценарію. URL: <https://skvot.io/uk/blog/raskadrovka-dvakadrovka-trikadrovka> (05.03.2025).

10. Режисура аудіовізуальних творів. Частина 1. Основи режисури аудіовізуальних творів: Навчальний посібник до курсу для студ. 1 курсу напряму 021 «Культура і мистецтво», спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: Петрова О. П., Фарафонов Б.Я. Х., 2019. – Режисура аудіовізуальних творів. Частина 2. :Навчальний посібник до курсу для студ. 2 курсу напряму 021 «Культура і мистецтво», спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: . Петрова О. П., Міславський В.Н. Х., 2019.
11. Терещенко А. В. Сценарна майстерність : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Ведучий програм телебачення» спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» / А. В. Терещенко ; Держ. закл. „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. – Полтава : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2024. – 44 с.
12. Термінологічний словник з освітнього компоненту історія аудіовізуального мистецтва та виробництва / Р. Ю. Підпалій, Т. В. Шелупахіна ; ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка". - Полтава : Вид-во ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка" 2024. - 45 с.
13. Українське кіномистецтво: [тексти лекцій] / Г. О. Десятник ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики, Каф. кіно- і телемистецтва. Вид. 2-ге, допов. Київ: Ін-т журналістики КНУ, 2019. 149 с. Бібліогр.: с. 148-149.
14. Aaron Sherman. What is a Storyboard? URL: <https://www.storyboardthat.com/articles/e/what-is-a-storyboard> (дата звернення: 05.03.2025).

Критерії оцінки якості аудіовізуальних творів

Отже, аудіовізуальний твір – це продукт медіаторчості, що поєднує аудіо (звук, музику, мовлення) та візуальні (зображення, відео, анімацію) елементи для створення цілісного художнього, інформаційного чи розважального контенту.

Оцінка якості аудіовізуальних творів – це аналіз і визначення відповідності твору певним критеріям, що стосуються його художньої, технічної, емоційної та функціональної складових. Мета оцінки – визначити, наскільки твір досягає поставлених цілей і як впливає на глядача.

Ці критерії та підкритерії допоможуть у комплексному аналізі аудіовізуальних творів здобувачів і викладачів, враховуючи як художній, так і технічний аспекти. Максимальна кількість балів за кожен критерій – 15. Дотримання вимог структури – 10.

I. СЦЕНАРІЙ

1.1. Ідея та тема: чи відповідає сценарій заявленій темі? Відповідність сценарію заявленій темі, а саме наскільки сценарій відповідає концепції, яку автори прагнуть донести.

Наскільки глибоко розкрита основна ідея твору? Глибина розкриття ідеї: чи зображено головну ідею на різних рівнях – сюжетному, символічному, емоційному.

1.2. Драматургія, наявність її основних елементів (експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка).

Логіка розвитку подій та взаємозв'язок між сценами. Послідовність подій, а саме логічний розвиток сюжету та уникнення сюжетних «провалів».

Рівень напруги, драматичні повороти. Як тримається інтрига; драматичні повороти та несподіванки?

1.3. Персонажі: чи мають персонажі індивідуальні риси та еволюцію? Індивідуальність: чи мають герої яскраві риси, мотивацію, яка розвивається протягом сюжету.

Як вони пов'язані з ідеєю фільму? Наскільки персонажі втілюють основну тему твору.

1.4. Діалоги: наскільки природні, інформативні та функціональні. Чи відповідають діалоги реальному мовленню? Чи розкривають діалоги характер персонажів і просувають сюжет?

1.5. Емоційна складова: чи викликає сценарій очікувані емоції у глядача? Чи викликає сценарій емоції, які відповідають жанру (сміх у комедії, страх у хорорі, співпереживання у документальному фільмі про героя).

II. РЕЖИСУРА (ЗАДУМ-ВТІЛЕННЯ)

2.1. Задум режисера: наскільки глядач може досягнути основну ідею режисера? Наскільки задум зрозумілий та чітко реалізований.

Співвідношення авторського задуму з тематикою та жанром. Як режисерське бачення втілюється через елементи фільму?

2.2. Постановка сцен: чи відповідають сцени концепції твору?

Використання простору, реквізиту та декорацій для створення атмосфери.

Чи досягається гармонійне сприйняття за допомогою деталей.

2.3. Робота з акторами: як актори передають емоції та характер персонажів та чи здатні актори передати внутрішній стан героїв?

Чи є єдність у стилі гри? Чи всі актори підтримують один стиль виконання?

2.4. Візуально-образне рішення: наскільки продуманий візуальний стиль (композиція, колір, світло).

2.5. Символізм та метафори: використання символів для передачі ідей та настрою. Чи є образи метафоричними, які передають основну ідею? Наскільки символічні елементи допомагають глибше розкрити тему.

III. ОПЕРАТОРСЬКА РОБОТА

3.1. Робота з камерою: вибір ракурсів, рух камери. Чи підсилюють обрані ракурси емоційний і змістовий ефект сцени? Наскільки рух камери відповідає ритму сцени?

Використання планів (загальний, середній, крупний) для підсилення

ефекту.

3.2. Освітлення: як світло допомагає створювати атмосферу, як формує настрій?

Використання контрасту, кольорових акцентів, для привернення уваги до деталей.

3.3. Кадрування: гармонійність композиції кадру. Чи є кадри естетично приємними?

Відповідність кадру настрою та емоційному змісту сцени.

3.4. Динаміка: чи відповідає рух камери ритму та дії у сцені. Як зміна планів чи рух камери створює відчуття руху або напруги?

IV. МОНТАЖ

4.1. Ритм фільму: чи створює монтаж правильний ритм для кожної сцени та фільму в цілому. Баланс між повільними та швидкими сценами, відповідність ритму драматургії.

4.2. Логіка монтажу: перехід між кадрами та сценами (відповідність за змістом і формою), наскільки він логічний і плавний?

4.3. Емоційний вплив: як монтаж підсилює чи створює напругу, драматичність, або комічний ефект?

4.4. Саунд-дизайн та музика: інтеграція звуку із візуальним рядом. Гармонія між звуком і візуалом.

Відповідність музики настрою сцени. Наскільки музика або звуки підсилюють атмосферу сцени?

V. ЦІЛІСНІСТЬ ОБРАЗУ ФІЛЬМУ

5.1. Стилiстична єдність: чи гармонійно поєднуються всі аспекти (сценарій, режисура, операторська робота, монтаж).

5.2. Емоційна динаміка: чи зберігається увага глядача протягом усього фільму.

5.3. Відповідність жанру: наскільки твір відповідає жанровим вимогам.

5.4. Оригінальність: чи має фільм унікальний стиль, підхід або новаторські рішення.

5.5. Вплив на глядача: як фільм впливає на емоції, мислення чи

поведінку аудиторії. Наскільки фільм залишає сильне враження, викликає рефлексію.

VI. ЗВУК

6.1. Джерело звуку: визначити, чи звук походить із дієгетичного простору (екранної дії) чи поза ним (екстрадієгега, метадієгега, трансдієгега).

6.2. Тип звуку:

Дієгетичний: внутрішньокадровий (знаходиться в межах екрану) або закадровий (поза екраном, але у межах світу фільму).

Недієгетичний: спеціально для глядача (закадрова музика, голос оповідача).

Метадієгетичний: суб'єктивне аудіальне (звукове) сприйняття персонажа. Прийом методієгетичного звуку демонструє ненормативні стани персонажів екранної дії: сні, галюцинації, стани зміненої свідомості та ін.

Семідієгетичний: підкреслені, змінені природні звуки, пов'язані з екранними подіями. Наприклад, семідієгетичними є перебільшені звуки ударів в бойовиках 1980-1990-х років, ефектні вибухи та постріли, звуки екранної магії.

Трансдієгетичний: інтерактивні звуки, звернені до глядача як активного учасника. Прикладом можуть бути випадки, коли ігровий персонаж говорить щось, звертаючись при цьому до гравця, з метою інформування його про будь-яку ситуацію.

6.3. Функція звуку: інформативна: опис світу чи подій фільму. Емоційна: вплив на емоційний стан глядача. Драматургічна: підсилення напруги, акцентування важливих моментів. Суб'єктивна: передача відчуттів чи стану персонажів.

6.4. Характеристики звуку: тембр, гучність, реверберація, синхронність із візуальним рядом. Відмінність від природного звучання (для семідієгетичних звуків).

6.5. Контекст: як звук співвідноситься з візуальним рядом та наративною структурою. Чи є звук синхронізованим із подіями на екрані.

Зразок оцінки (рецензії, огляду) аудіовізуального твору

Режисерський аналіз фільму «Ентузіазм (Симфонія Донбасу)», 1930, режисера Дзиги Вертова, за критеріями оцінки якості аудіовізуального твору.

I. СЦЕНАРІЙ

1.1. Ідея та тема. Фільм ідеально відповідає заявленій пропагандистській темі – показу індустріалізації Донбасу та так званого «трудового ентузіазму радянських людей». Основна ідея – прославлення праці та «соціалістичного будівництва» – це реалії того часу. Визначена тема надавала автору дозвіл на зйомки кінофільма. Жорсткий тоталітарний режим радянської держави того часу, як і сьогодні рф, мав/має на меті залучати талановитих творців до створення найефективнішого за впливом на аудиторію аудіовізуального твору – з метою просування ідеологічних наративів. В той же час в кінопрокаті та аудіовізуальному просторі відсутні твори за темами, які псують імідж такої держави – масові депортації, репресії, захоплення територій інших країн, масові вбивства тощо, тобто зворотній бік «соціалістичного будівництва». Проте затверджена тема повноцінно розкрита через використання образів, метафор та синтезу візуального і звукового рядів. Тема глибоко відображає політичні й культурні ідеали тогочасного радянського союзу. Ідея передана на декількох рівнях: у «симфонічній» взаємодії праці, механіки, індустріальних процесів і звуку.

1.2. Драматургія. Хоча фільм є документальним і позбавлений традиційної сюжетної структури, у ньому чітко простежується драматичний розвиток: від спокійного ритму початку до епічного фіналу, що відображає масштабність індустріального прориву. Структура нетипова для класичного наративу. Вертов використовує монтажний підхід, створюючи динамічну візуально-звукову поему. Події не мають прямого сюжетного розвитку, але є чіткий акцент на еволюції від хаосу до організованої системи.

1.3. Персонажі. Замість індивідуальних героїв основними

«персонажами» стають колектив і природа. Люди виступають як частина великого соціалістичного механізму, а їхні дії – як символ єдності з ідеологією. Персонажі тут колективні: робітники, машини, природа. Вони символізують єдність людини і техніки.

1.4. Діалоги. Діалогів у класичному розумінні немає. Натомість звуковий ряд (зокрема закадрові звуки та музика) виступає ключовим засобом комунікації з глядачем. Фільм є переважно візуально-акустичним, без традиційних діалогів. Закадровий звук відіграє роль «коментатора».

1.5. Емоційна складова. Фільм викликає піднесення і натхнення, що відповідає його жанру. Поєднання зображення з новаторським звуковим оформленням сприяє емоційній залученості глядача. Сценарій спонукає до піднесення та гордості за колективні досягнення, відображаючи ентузіазм соціалістичного будівництва.

II. РЕЖИСУРА

2.1. Задум режисера. Вертов прагнув створити нову форму кіно, «кіносимфонію», де звук і зображення працюють у гармонії для прославлення індустріалізації.

Дзига Вертов досягає своєї мети – показати велич індустріалізації через авангардний підхід до зображення реальності. Задум реалізований чітко й послідовно через експерименти з монтажем і звуком.

2.2. Постановка сцен. Сцени відповідають концепції твору. Простір, деталі індустріального пейзажу та масові сцени робітників створюють атмосферу грандіозності та гармонії між людиною і машиною. Простір фабрик, шахт і заводів стає основним місцем дії, гармонійно вписуючись у концепцію.

2.3. Робота з акторами. Оскільки фільм є документальним, «акторами» виступають реальні люди. Їхні емоції та дії виглядають природно, підкреслюючи автентичність ідеї. Фільм практично не містить акторської гри у традиційному розумінні, адже персонажі – це реальні люди в умовах праці.

2.4. Візуально-образне рішення Вертова характеризує сміливий візуальний стиль. Композиція кадрів і поєднання різних планів (загальних,

крупних) формують враження гармонії та ритму праці. Використання крупних планів, механізмів і працівників створює сильний естетичний ефект.

2.5. Символізм та метафори. Символіка фільму багата: зображення машин і людей як єдиного механізму, природних стихій і звуків як частини нового соціалістичного порядку. Образи машин і праці символізують силу і прогрес. Взаємодія людини і механізму – це метафора соціалістичного розвитку.

III. ОПЕРАТОРСЬКА РОБОТА

3.1. Робота з камерою. Експериментальні ракурси, незвичні для документалістики, створюють динаміку та посилюють зміст сцени. Камера активно досліджує простір, підкреслюючи масштаб подій. Використання динамічних ракурсів і незвичних точок зйомки (знизу, крупні плани механізмів). Рух камери гармонізує із ритмами праці, підсилюючи емоційне сприйняття.

3.2. Освітлення. Природне освітлення використовується для створення реалістичності. Контраст між тінями і світлом підкреслює епічність кадрів.

3.3. Кадрування. Композиція кадрів гармонійна, естетично приваблива. Особливу увагу приділено деталям, які акцентують увагу на машинерії, людях та процесі праці. Композиції кадрів вражають симетрією і точністю, створюючи ефект архітектурної досконалості.

3.4. Динаміка. Динаміка руху камери відповідає ритму сцени, створюючи відчуття потоку та безперервності праці. Динамічність досягається через часту зміну планів і монтажну ритмічність.

IV. МОНТАЖ

4.1. Ритм фільму. Монтаж формує правильний ритм, який змінюється від спокійного на початку до інтенсивного наприкінці, підкреслюючи драматургію. Монтаж ритмічний, нагадує музичну партитуру, що підсилює симфонічність твору.

4.2. Логіка монтажу. Перехід між сценами логічний, хоча візуальні образи часто є метафоричними, а не наративними. Плавні переходи між

кадрами створюють відчуття єдності дії.

4.3. Емоційний вплив. Монтаж підсилює напругу та захоплення, зокрема завдяки ритмічному поєднанню з музикою. Монтаж створює драматичне піднесення, захоплює масштабністю.

4.4. Саунд-дизайн та музика. Саунд-дизайн новаторський: Вертов створює звуковий ряд із використанням шумів і музики, що відповідають візуальному ритму та настрою сцен.

V. ЦІЛІСНІСТЬ ОБРАЗУ ФІЛЬМУ

5.1. Стилiстична єдність. Фільм гармонійно поєднує всі аспекти – сценарій, режисуру, операторську роботу, монтаж та звук. Всі елементи фільму гармонійно працюють на досягнення єдиної мети – створення кіносимфонії праці.

5.2. Емоційна динаміка. Глядач утримує увагу завдяки зміні темпу та потужному візуально-звуковому ряду. Напруження поступово зростає, а потім переходить у фінальне піднесення.

5.3. Відповідність жанру. Фільм відповідає жанру експериментальної документалістики, а також ідеологічним вимогам часу. Фільм є новаторським у жанрі кіносимфонії, виходячи за межі традиційного документального кіно.

5.4. Оригінальність. «Симфонія Донбасу» – один із перших фільмів, який використовує звук як драматургічний інструмент, ставши новаторським для свого часу.

5.5. Вплив на глядача. Фільм справляє сильне емоційне та інтелектуальне враження, викликаючи рефлексію про значення праці та соціального прогресу.

VI. ЗВУК

6.1. Джерело звуку. Фільм використовує дієгетичні звуки (машини, людські голоси) та недієгетичну музику, створену для підсилення емоційного впливу.

6.2. Тип звуку. Семідієгетичні звуки (шум індустріального виробництва) надають сценам особливої ритмічності.

6.3. Функція звуку. Звук виконує інформативну функцію, через

знайомство глядача з індустріальними процесами, емоційну та драматургічну функції, що підсилює почуття захоплення працею.

6.4. Характеристики звуку. Тембр і ритм звуку відповідають динаміці фільму, підкреслюючи ключові моменти. Інноваційне використання шумів як музики.

6.5. Контекст. Звук гармонійно поєднаний із візуальним рядом, створюючи єдиний емоційний та естетичний ефект.

Фільм «Ентузіазм (Симфонія Донбасу)» – зразок інноваційного кіно, який змінив уявлення про можливості звуку і монтажу, залишаючи значний слід у кіномистецтві, хоч і був інструктором більшовицької пропаганди.

Режисерський аналіз фільму «Співак джазу» (The Jazz Singer), 1927 року, режисера Алана Кросленда за критеріями оцінки якості аудіовізуального твору.

I. СЦЕНАРІЙ

1.1. Ідея та тема. Фільм досліджує конфлікт між традиціями та модернізацією, зокрема через історію молодого співака, який обирає кар'єру джазового виконавця замість продовження сімейної традиції канторського співу. Основна ідея – боротьба особистості за власний шлях – розкрита на сюжетному та емоційному рівнях.

1.2. Драматургія. Сценарій має класичну структуру:

- Експозиція. Представлення героя (Яша Рабінович / Джек Робін) та його родини.
- Зав'язка. Конфлікт між бажанням героя співати джаз і вимогою батька продовжити традицію.
- Розвиток дії. Пошуки Джека власного місця в світі музики.
- Кульмінація. Конфлікт між виступом у джазовому шоу та поверненням до синагоги для виконання ролі кантора.
- Розв'язка. Герой знаходить баланс між обома світами.

1.3. Персонажі. Джек Робін – багатовимірний герой, чий внутрішній конфлікт є центральним елементом фільму. Другорядні персонажі, такі як батьки Джека, втілюють культурний і релігійний контекст, що протистоїть

його прагненням.

Герої еволюціонують протягом фільму, демонструючи вплив рішень Джека на його життя та оточення.

1.4. Діалоги. Як для раннього звукового кіно, діалоги переважно прості й функціональні. У першій звуковій сцені Джекі промовляє: «You ain't heard nothing yet!» («Зачекайте, зачекайте, ви ще нічого не чули») – знакову фразу, яка підкреслює важливість переходу до звукового кіно.

1.5. Емоційна складова. Фільм викликає широкий спектр емоцій: співчуття до героя, захоплення його талантом і напругу через сімейний конфлікт.

II. РЕЖИСУРА

2.1. Задум режисера. Алан Кросленд прагнув поєднати драматичну історію з новаторським звуковим форматом, підкреслюючи значення музики у вирішенні конфлікту.

2.2. Постановка сцен. Сцени балансують між камерною драмою (родинні суперечки) та яскравими музичними виступами. Використання реальних локацій, таких як сцени театру та синагоги, додає автентичності.

2.3. Робота з акторами. Аль Джолсон, виконавець головної ролі, передає складний внутрішній конфлікт героя через спів і акторську гру. Гра акторів другого плану підкреслює драматичний контраст між родинними цінностями та прагненнями героя.

2.4. Візуально-образне рішення. Чорно-біла естетика, типова для кінематографа того часу, використовується для створення контрасту між традиційним і сучасним світом.

2.5. Символізм та метафори. Джаз символізує модернізацію, свободу вибору й індивідуалізм. Канторський спів – зв'язок із традиціями та духовністю. Костюми та декорації також слугують метафорою конфлікту між старим і новим.

III. ОПЕРАТОРСЬКА РОБОТА

3.1. Робота з камерою. Фільм використовує статичну камеру, що є характерним для епохи, проте ключові моменти підкреслюються зміною ракурсів, які акцентують увагу на обличчях персонажів і їхніх емоціях.

3.2. Освітлення підкреслює драматизм сцен, особливо в моменти сімейного конфлікту та під час виступів Джека.

3.3. Кадрування. Композиція кадрів створює відчуття гармонії, зокрема під час музичних сцен, де акцент зроблено на виконавця та аудиторію.

3.4. Динаміка обмежена технічними можливостями часу, але зміна планів і переходи між статичними кадрами створюють необхідний ритм.

IV. МОНТАЖ

4.1. Ритм фільму рівномірний, з акцентами на музичних номерах, які стають емоційними кульмінаціями.

4.2. Логіка монтажу. Перехід між сценами логічний, особливо в моменти, коли музика слугує емоційним мостом.

4.3. Емоційний вплив. Монтаж допомагає створити напругу між сімейними сценами та виступами Джекі, підсилюючи емоційний конфлікт.

4.4. Саунд-дизайн та музика. Музика – ключовий елемент фільму. Вокальні виступи Аль Джолсона гармонійно поєднуються з драматичними сценами, створюючи новий стандарт для звукового кіно.

V. ЦІЛІСНІСТЬ ОБРАЗУ ФІЛЬМУ

5.1. Стилiстична єдність. Фільм гармонійно поєднує елементи драматургії, режисури та звуку, створюючи перший зразок звукового кіно.

5.2. Емоційна динаміка. Емоційна напруга зростає до фіналу, тримаючи увагу глядача.

5.3. Відповідність жанру. Фільм поєднує елементи драми та музичного кіно, встановлюючи стандарти для жанру.

5.4. Оригінальність «Співак джазу» – перший фільм із синхронізованими звуковими сценами, що зробило його революційним у кіноіндустрії.

5.5. Вплив на глядача. Фільм мав значний культурний вплив, започаткувавши еру звукового кіно та викликавши глибокі рефлексії про модернізацію й ідентичність.

VI. ЗВУК

6.1. Джерело звуку. Поєднання дієгетичного звуку (вокал Джекі під

час виступів) та недієгетичної музики.

6.2. Тип звуку. Синхронізовані звукові сцени є головною інновацією фільму.

6.3. Функція звуку. Музика та спів передають емоційний стан героя, створюють напругу та підтримують драматургію.

6.4. Характеристики звуку. Звук є новаторським, хоч і дещо обмеженим через технічні можливості часу.

6.5. Контекст. Звук гармонійно поєднаний із візуальним рядом, підкреслюючи ключові моменти сюжету.

«Співак джазу» – це перехідний момент в історії кіно, який показав потенціал звуку в розкритті емоцій та розвитку сюжету, залишивши значний слід у кіномистецтві.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ФІЛЬМІВ

1. *Прибуття потяга на вокзал Ла-Сьота* (1895, брати Люм'єр)
2. *Подорож на Місяць* (1902, Жорж Мельєс)
3. *Громадянин Кейн* (1941, Орсон Веллс)
4. *8½* (1963, Федеріко Фелліні)
5. *Апокаліпсис сьогодні* (1979, Френсіс Форд Коппола)
6. *Людина з кіноапаратом* (1929, Дзига Вертов) – експериментальний монтаж
7. *Розсікаючи хвилі* (1996, Ларс фон Трієр) – монтаж у стилі «Догма 95»
8. *Хрещений батько* (1972, Френсіс Форд Коппола) – паралельний монтаж
9. *«Пам'ятай»* (англ. *Memento*) (2000, Крістофер Нолан) – нелінійний монтаж
10. *Монтажна* (2021, реж. Антоніо Кампос) – нестандартні монтажні переходи
11. *Касабланка* (1942, Майкл Кертіс) – класична драматургія
12. *Форрест Гамп* (1994, Роберт Земекіс) – адаптація роману
13. *Піаніст* (2002, Роман Поланскі) – біографічний сценарій
14. *Початок* (2010, Крістофер Нолан) – складна структура наративу
15. *Острів проклятих* (2010, Мартін Скорсезе) – психологічний трилер із несподіваною розв'язкою
16. *Паразити* (2019, Пон Джун-хо) – соціальна драма з елементами сатири
17. *2001: Космічна Одиссея* (1968, Стенлі Кубрик) – новаторська робота з кадруванням
18. *Список Шиндлера* (1993, Стівен Спілберг) – чорно-біла операторська робота
19. *Древо життя* (2011, Терренс Малік) – робота з природним освітленням
20. *Шалений Макс: Дорога гніву* (2015, Джордж Міллер) – динамічна операторська робота
21. *1917* (2019, Сем Мендес) – ефект зйомки «одним кадром»
22. *Сім самураїв* (1954, Акіра Куросава) – класична режисура бойових сцен
23. *Кримінальне чтиво* (1994, Квентін Тарантіно) – нелінійний наратив
24. *Матриця* (1999, Вачовські) – використання візуальних ефектів
25. *Темний лицар* (2008, Крістофер Нолан) – баланс між комерційним кіно та авторським стилем
26. *Гравітація* (2013, Альфонсо Куарон) – режисерська робота зі спецефектами

Розкадруйте сценарій відеоролика на тему «.....»

Приклад виконання завдання надається

ПРИКЛАД 1 (варіант 1)

Розкадруй сценарій відеоролика на тему «Зустріч двох друзів на Київському вокзалі Полтави».

1. Задання локації:

- Відео має починатися на Київському вокзалі Полтави, передаючи атмосферу та архітектуру цього місця.
- Друзі не бачилися багато років, тому їхня зустріч є дуже емоційною та очікуваною.

2. Розвиток сюжету:

- Розробити наратив, який відображає емоційний шлях кожного з друзів, коли вони приїжджають на вокзал, і кульмінаційну зустріч.
- Ось основні моменти, які повинні бути висвітлені:
  - 1) Прибуття одного з друзів на вокзал.
  - 2) Момент, коли вони помічають одне одного здалеку.
  - 3) Їхнє наближення та емоційна реакція (сльози, сміх, радість).
  - 4) Тепла розмова або діалог між ними.
  - 5) Можливо, спогади про минуле або якісь натяки на їхню давню дружбу.

3. Візуальні елементи:

- Звернути увагу на деталі, які допоможуть створити атмосферу вокзалу (оголошення по гучномовцю, натовп людей, платформа тощо).
- Показати емоції героїв через крупні плани та вирази обличчя.
- Показати динаміку вокзалу: поїзди, що прибувають, люди, які рухаються, і, можливо, зміни в сезоні.

4. Технічні вимоги:

- Підготувати 10-15 кадрів для розкадрування.
- Для кожного кадру додати короткий опис сцени (кут зйомки, емоції, важливі дії).
- Можна використовувати кольорові або чорно-білі ескізи для візуалізації сцен (простих малюнків буде достатньо).

5. Емоційний настрій:

- Відео повинно передавати атмосферу тепла, очікування, радості та ностальгії.
- Важливо, щоб глядач відчув емоційну значущість цієї зустрічі для героїв.

ПРИКЛАД 2 (варіант 2)

Розкадруй сценарій відеоролика на тему «Зустріч двох друзів на Київському вокзалі Полтави».

За бажанням, шаблон «Графічна таблиця» можна використовувати для створення малюнків. Для кожного кадру ви можете намалювати мініатюру, зобразивши важливі моменти відповідно до опису в таблиці, додавши необхідні деталі, такі як ракурси, вираз обличчя та емоції персонажів.

Графічна таблиця

розкадрування для відеоролика

«Зустріч двох друзів на Київському вокзалі Полтави»

Кадр	Опис сцени	Камера та ракурс	Емоції героїв	Коментарі
1	Прибуття одного з друзів на вокзал. Герой виходить з поїзда.	Загальний план: вокзал, потяг.	Спокій, легка тривога	Герой оглядається, шукає друга.
2	Погляд на вокзал, багато людей. Герой йде через натовп.	Середній план: рухи людей, вокзал.	Зосередженість	Всі проходять, герой шукає серед людей.
3	Інший друг також приходить на вокзал.	Крупний план: обличчя другого друга.	Збудженість, радість	Друг дивиться на годинник, нервує.
4	Друзі помічають один одного здалеку.	Панорамний план: вокзал, обличчя друзів.	Несподіванка, радість	Погляди перетинаються.
5	Друзі підходять один до одного.	Крупний план: рухи героїв.	Щастя, зворушення	Швидкий крок до зустрічі.
6	Емоційна зустріч, обійми.	Крупний план: обличчя, руки.	Сльози, сміх	Руки з'єднуються, обійми.
7	Тепла розмова, згадування минулого.	Середній план: сидять на лавці.	Спокій, радість	Говорять про минулі роки, усміхаються.
8	Кадр з флешбеком: моменти з їхнього дитинства (спільні ігри).	Теплий, розмитий ефект.	Ностальгія	Моменти, що вказують на близькість.
9	Прощання, але обіцяють знову зустрітись.	Загальний план: вокзал, потяг.	Розчарування, надія	Погляди на прощання, потяг від'їжджає.
10	Погляд в бік поїзда, емоції залишаються.	Крупний план: обличчя героя.	Спокій, вдячність	Друг підіймає руку, посміхається.